

Maarit Salonoja
ympäristöpäällikkö
Destia Oy

Louhosalueelle syntynyt harvinaisen perhosen elinympäristö

Kalliosinisiipi (Scolitantides orion) on pieni sinisiipilaji, jonka elinympäristöjä ovat metsissä sijaitsevat avoimet aurinkoiset kalliomaastot. Lisääntyäkseen laji tarvitsee isomaksaruohoa (Sedum telephium).

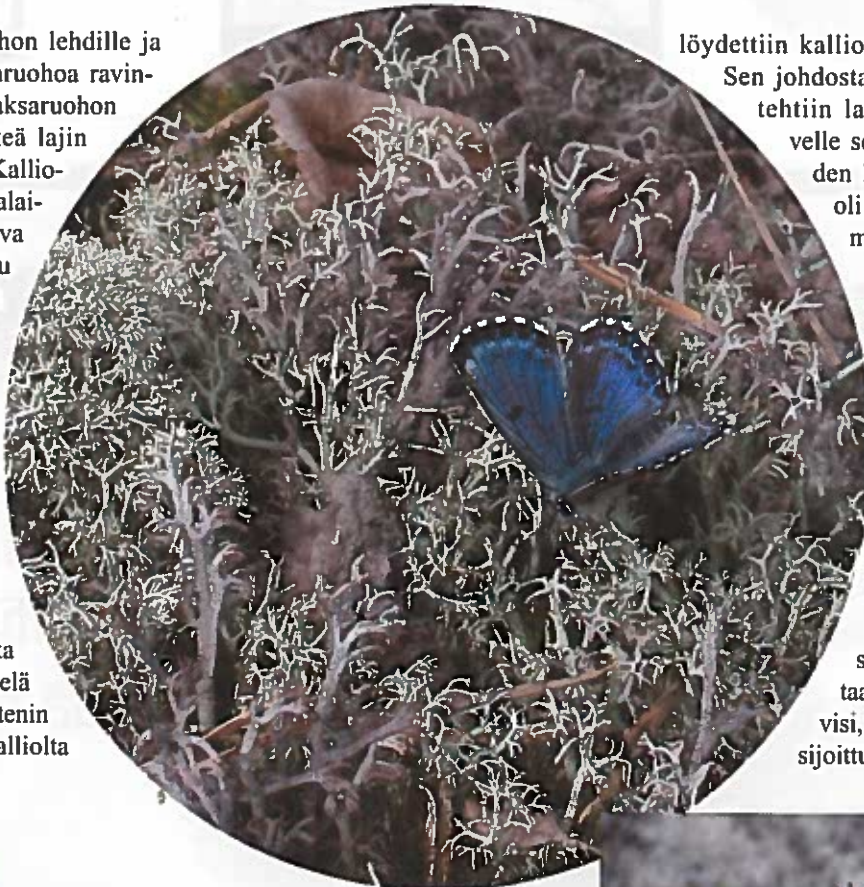
Laji munii isomaksaruohon lehdille ja toukka käyttää isomaksaruohoa ravintokasvinaan. Siksi isomaksaruohon olemassaolo on elintärkeä lajin lisääntymisen kannalta. Kalliosinisiipi on erittäin uhanalainen, erityisesti suojeltava ja Suomessa rauhoitettu laji. Esiintymiä tunnetaan vain muutamalla alueella Etelä-Suomessa.

Kallion ottaminen Destian Ristenin kallioalueella on aloitettu 1990-luvulla. Destian ottoalueen rajanaapurina on Uudenmaan ELY-keskuksen ottoalue. Näiden lounaispuolella on lisäksi kaksi muuta louhosta, joista toisella toimintaa ei ole vielä aloitettu. Kesällä 2012 Ristenin viereisten ottoalueiden kalliolta

löydettiin kalliosinisiiven esiintymä. Sen johdosta seuraavana syksynä tehtiin laajempi kalliosinisiivelle soveliaiden kallioalueiden kartoitus. Tavoitteena oli selvittää, miten suuri merkitys louhosalueilla olevilla esiintymillä on perhosen säilymisen kannalta.

Lähiseudun perhoskalliot kartoitettiin

Kalliosinisiivelle potentiaalisia kallioalueita kartoitettiin lähiseudulla noin 800 hehtaaria. Kartoituksessa selvisi, että parhaat esiintymät sijoittuivat olemassa olevien

Kalliosinisiipi on erittäin uhanalainen, erityisesti suojeltava ja Suomessa rauhoitettu laji.

Kalliosinisiipi ja maksaruohonlehti, jossa perhosen munia.

louhosten ympäristöön. Kaksi kolmasosaa erittäin hyvälaatuisista kohteista sijaitsi aivan louhosrintausten reunamilla. Laajimmat ja parhaat esiintymät sijoituivat Destian ja ELY-keskuksen louhoksille (kuviot 1, 2, 6 ja 7). Todennäköisesti kallioiden paisteisuus on louhinnan myötä lisääntynyt ja se on hyödyttänyt kumpaakin lajia. Kaksi erittäin hyvälaatuista isomaksaruohon esiintymää ja samalla kalliosinisiiven elinympäristöä, (kuviot 2 ja 6), sijoituivat louhittavaksi suunnitellulle alueelle. Ne tulisivat louhinnan edessä häviämään.

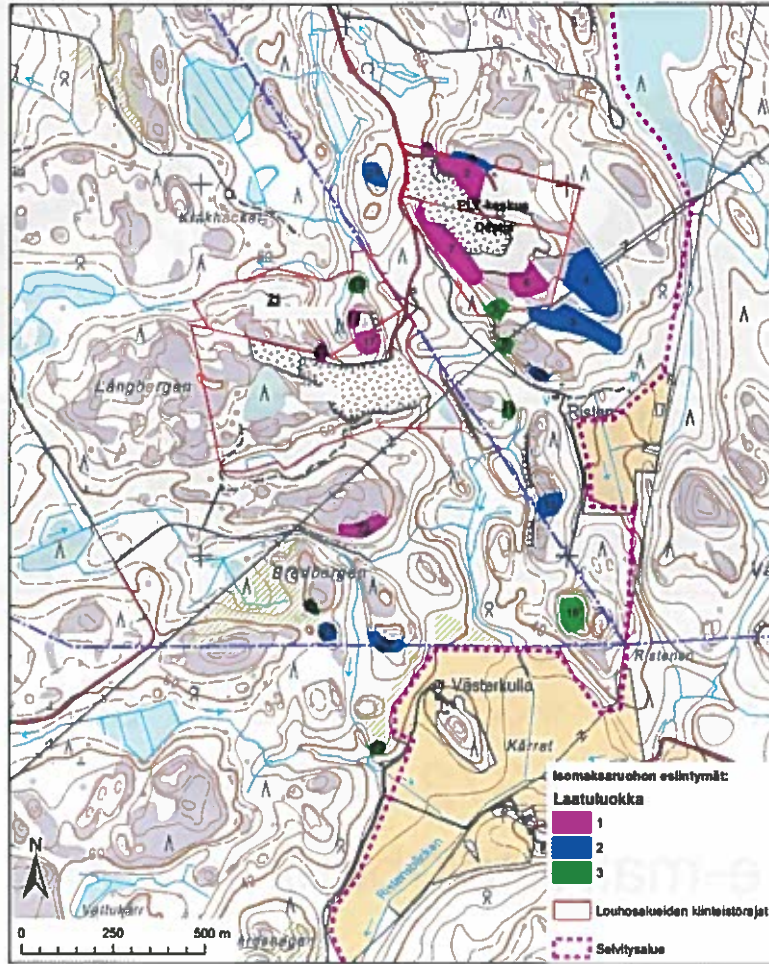
Louhosten isomaksaruohot tärkeitä perhosille

Kartoituksen perusteella lähialueilla ei ole vastavia laajoja, hyvälaatuisia elinympäristöjä. Koska hyvälaatuisia kohteita on vähän, louhosten isomaksaruohoesiintymät ovat kalliosinisiiven säilymiselle oleellisen tärkeitä. Jos louhosten hyvälaatuiset kasvupaikat (kuviot 2 ja 6) häviäisivät louhinnan myötä, se melko todennäköisesti hävittäisi kalliosinisiiven metapopulaation alueelta muutamassa vuodessa. Siksi isomaksaruohon kasvupaikat päätettiin turvata.

Pusikon raivausta ja siirtoistutuksia

Louhoksen länsirinteessä oli puoliavoimaa aluetta, jolla isomaksaruoho kasvoi luonnostaan. Tälle alueelle laajennettiin uusi alue isomaksaruohon kasvupaikaksi.

Todennäköisesti kallioiden paisteisuus on louhinnan myötä lisääntynyt ja se on hyödyttänyt kumpaakin lajia.

Varjostavat puut ja pensaat poistettiin yksittäisiä isompia mäntyjä lukuun ottamatta, jolloin alueesta saatiin aikaan aurinkoinen ja paahteinen. Kunnostustyöt tehtiin syksyllä 2013.

Hankkeen toinen vaihe, isomaksaruohojen siirto, tehtiin syksyllä 2014. Kasvit siirrettiin louhinnan alle jääviltä alueilta (kuviot 2 ja 6) läheisille, erittäin hyvälaatuisiksi luokitelluille kasvualueille (kuviot 1, 3 ja 7) sekä uudelle, kunnostetulle alueelle.

Seurannalla varmistetaan elinympäristön säilyminen

Kalliosinisiiven elinympäristön tilaa ja siirron onnistumista seurataan vuosittain. Seurantasuunnitelma on laadittu louhinnan ympäristöluvan ajaksi, vuosiksi 2014 - 2023. Kullakin kuviolla seurataan kalliosinisiiven kannan vuosittaista kokoa, isomaksaruohon kannan vuosittaista kokoa ja elinympäristön laadun kehitystä. Mittareina ovat puuntaimien kasvu sekä seurantalajien esiintymisalueen koon ja isomaksaruohon kukkivien versojen lukumäärän muutokset.

Kahden kasvukauden jälkeen voidaan todeta, että siirretyt isomaksaruohot ovat lähteneet kasvamaan hyvin. Siirrettyjä kasveja oli vuonna 2014 yhteensä 85 kappaletta. Kaikki siirränäiset ovat

lähteneet kasvuun ja kesään 2016 mennessä niistä on kehittynyt 188 versoa, joista noin puolet oli tänä vuonna kukkivia. Siirron voidaan siis todeta onnistuneen hyvin.

Tieto lisää mahdollisuuksia

Kalliosinisiiven ja isomaksaruohon kaltaiset lajit tarvitsevat elääkseen kuivan kasvupaikan, jossa on vapaata tilaa sekä paljon valoa ja lämpöä. Ihmisen toiminta on monin paikoin johtanut siihen, että paahteiset elinympäristöt ovat harvinaisia. Kiviaineksen ottaminen hävittää, mutta voi myös luoda uusia elinympäristöjä. Tietoiseen monimuotoisuuden lisäämiseen tarvitaan tietoa mm. louhoksen ympäristötekijöistä, luontotyypeistä että olemassa olevasta ja potentiaalisesta uudesta lajistosta. Kun pohjatiedot ovat hyvät, ei tekemiseen aina tarvita suurta budjettia. Kuten Ristenissä, joskus pienikin apu voi olla tärkeää – luonto hoitaa itse loput.

Kiitokset
Faunatica Oy
Lohjan kaupunki
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus